

Народна банка на Република Македонија

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

октомври 2014 година

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

октомври 2014 година

Имајќи го предвид значењето на кредитите за функционирањето на целокупната економија, располагањето со специфични квалитативни информации за условите за кредитирање значително го олеснува разбирањето на начинот на функционирање на пазарот на кредити. Од тие причини, во јули 2006 година, НБРМ започна со спроведување Анкета за кредитната активност на банките, којашто е осмислена на речиси ист начин како и Анкетата на Европската централна банка. Главната цел на Анкетата е да обезбеди информации за некампатните услови за кредитирање (коишто вообичаено не се расположливи). Воедно, Анкетата има за цел да даде процена на различните фактори што делуваат врз побарувачката на кредити.

Добиените информации од Анкетата би требало да овозможат посоодветно толкување на редовните статистички податоци за кредитната активност на банките. Имено, статистичките податоци го покажуваат износот на одобрените кредити, како и промените во текот на определен временски период, но не и факторите што делуваат врз таквите движења. Притоа, информациите од Анкетата коишто се однесуваат на очекуваните промени во стандардите за кредитирање и во побарувачката на кредити овозможуваат подобро разбирање на идните економски текови.

Структура на Анкетата

Анкетата е наменета за лицата во банките одговорни за градење на кредитната политика на банката. Анкетата содржи дваесет и четири прашања за минатите и за очекуваните движења на пазарот на кредити. Прашањата се поделени во две главни категории: кредити за претпријатијата и кредити за населението. Секоја категорија е анализирана од аспект на кредитните услови, побарувачката на кредити и очекувањата на банките.

Обработката на резултатите од анкетните прашања се заснова врз пресметување пондерирани проценти на одговорите на банките и на нето-процентот, т.е. разликата помеѓу одговорите коишто претставуваат спротивни трендови. Така на пример, кај кредитните услови се врши нетирање на пондерираните проценти на банките коишто одговориле со заострување и на оние коишто одговориле со олеснување на кредитните услови. Притоа, нето-заострување (позитивен нето-процент) укажува дека поголемиот дел од банките ги заостриле кредитните услови, додека нето-олеснување (негативен нето-процент) укажува дека поголемиот дел од банките ги олесниле кредитните услови. Соодветно, нето-побарувачката ја покажува разликата помеѓу пондерираниот процент на банките коишто пријавиле зголемување и на оние коишто пријавиле намалување на побарувачката на кредити. Оттука, позитивна нето-побарувачка има во случај кога поголемиот дел од банките укажале на зголемена побарувачка и обратно.

Одговорите се пондерирани во согласност со учеството на банките на одделните пазарни сегменти во определен квартал (кредитирање на претпријатијата и кредитирање на населението), согласно со расположливите податоци во текот на обработката на одговорите. Притоа, зборовите коишто опишуваат количини, како што се: мнозинство, половина, значителен дел, процент од банките и сл., се однесуваат на пондерираните проценти, а не на бројот на банките.

Во оваа анкета вклучивме и шест дополнителни прашања коишто се однесуваат на влијанието на промените кај задолжителната резерва, како и на промените кај управувањето со кредитниот и ликвидносниот ризик, врз кредитната активност, односно активната каматна стапка на банките. Имено, прашањата се однесуваат на оценките на банките за влијанието од извршените промени кај монетарните инструменти врз движењата на кредитната активност и активната каматна стапка во вториот квартал, како и очекувањата за третото тримесечје на 2014 година.

Резултати од Анкетата за кредитната активност на банките за третото тримесечје на 2014 година

Овој извештај е резултат на Анкетата за кредитната активност што ја спроведе Народната банка на Република Македонија во септември 2014 година¹.

Резултатите од Анкетата за кредитната активност на банките за третото тримесечје на 2014 година, на нето-основа, и понатаму покажуваат нето-олеснување на кредитните услови кај корпоративниот сегмент и кај сегментот „население“, со сличен интензитет како во претходната анкета. Од аспект на факторите коишто влијаат врз кредитните услови, како и претходно, конкуренцијата од други банки е оценета како фактор што и натаму придонесува за нето-олеснување на условите за кредитирање и кон двата сектора. Банките укажуваат на дополнително влијание во оваа насока кај претпријатијата и од страна на ликвидносниот статус на банката, што е продолжение на оценките од претходните два квартала. Кај останатите фактори, вклучувајќи ги и согледувањата за ризикот, банките во основа оценуваат неутрално влијание врз кредитните услови, со исклучок на ризикот од неизвршување на обезбедувањето којшто и натаму придонесува за поостри кредитни услови.

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките во третиот квартал на 2014 година, најголемиот дел од банките укажуваат на незначително влијание, како во делот на корпоративните кредити, така и кај кредитите на населението.

Од аспект на побарувачката на кредити, кај корпоративниот сектор, таа повторно упатува на нето-зголемување, по забележаното нето-намалување во

¹ Со Анкетата се опфатени 14 банки, при што сите банки доставија одговори.

претходната анкета, додека кај секторот „население“ е забележано понатамошно зголемување на побарувачката на кредити на нето-основа, но послабо во однос на претходниот период. Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката, инвестициите во основен капитал и во залихи и обртен капитал, како и реструктурирањето на долгот ја поттикнуваат побарувачката на корпоративни кредити. Кај населението, довербата на потрошувачите има најголемо влијание врз зголемувањето на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити.

Во поглед на очекувањата на банките за наредните три месеци, банките укажуваат на понатамошно нето-олеснување на кредитните услови и раст на нето-побарувачката на кредити и кај населението и кај претпријатијата, и тоа посилно и кај двата фактора во однос на очекувањата од претходната анкета.

Од аспект на **дополнителните прашања**, промените направени кај монетарните инструменти на НБРМ и кај регулаторните мерки придонесле за умерено нето-зголемување на кредитната активност и нето-олабавување на кредитните услови во третиот квартал на 2014 година, при што ова влијание би продолжило и во наредниот период. Од аспект на очекувањата за степенот на влијанието на поединечните промени кај монетарните инструменти и регулаторните мерки за 2014 година, банките главно ги оцениле како мерки со умерено влијание, давајќи им вредност од 0 до 4 (во интервал од 0 до 6, при што 0 е мерка што нема влијание, а 6 е мерка со најголемо влијание).

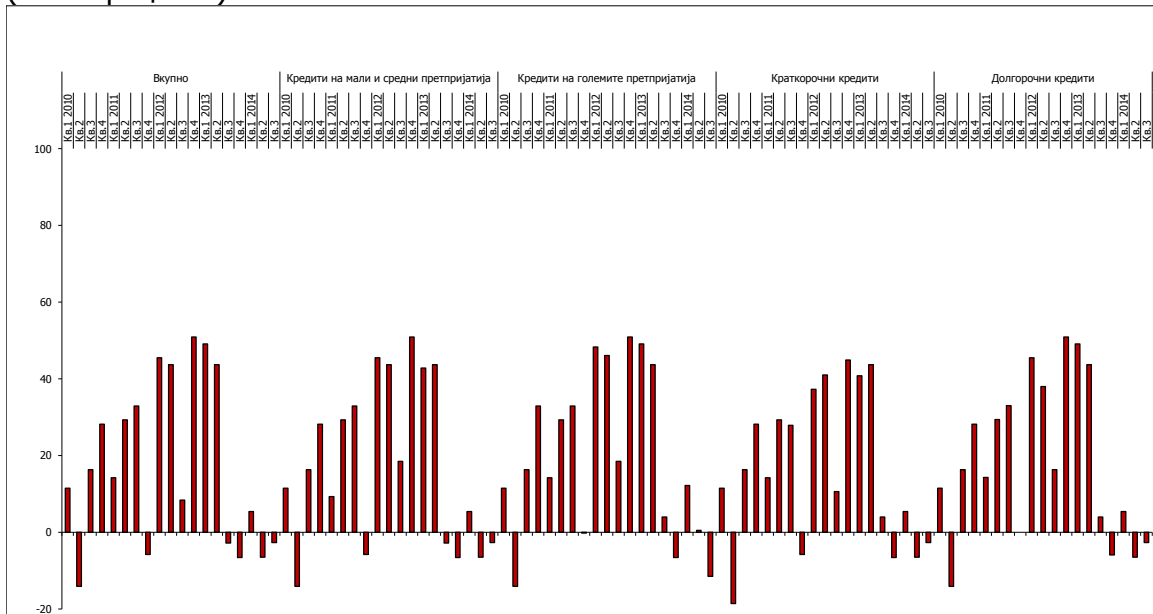
Кредити на претпријатијата

Услови за кредитирање

Во третиот квартал на 2014 година, според резултатите од Анкетата за кредитна активност, банките укажуваат на натамошно умерено нето-олеснување на условите за одобрување корпоративни кредити, што е малку послабо во споредба со претходниот квартал. Сепак, како и во претходниот квартал, така и сега, преовладуваат банките коишто пријавиле непроменети услови за кредитирање на претпријатијата (92,4% од банките наспроти 89% во претходниот квартал). Во однос на одделни типови кредити, поголемо олеснување е забележано кај кредитите одобрени на големите претпријатија (од страна на 14% од банките). Ваквите остварувања соодветствуваат со очекувањата на банките дадени во рамки на минатата анкета.

Графикон 1

Услови за кредитирање при одобрување заеми или кредитни линии на претпријатијата (нето-процент*)

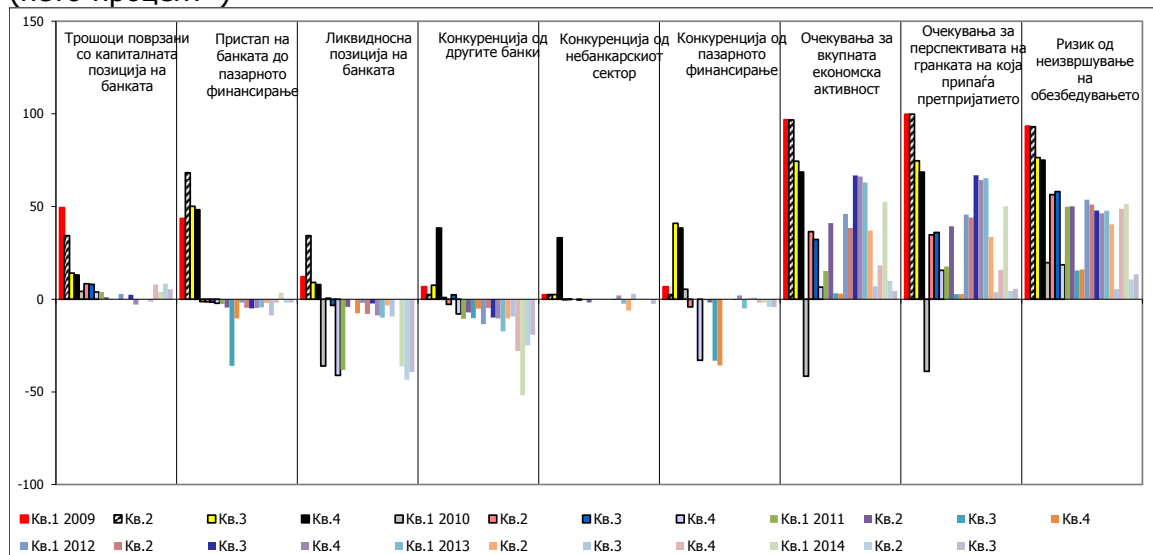
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Во однос на конкретните кредитни услови, се забележува натамошно нето-олеснување кај каматната стапка, но значително послабо во споредба со претходната анкета (25% од банките наспроти 63% во минатата анкета). Во поглед на останатите услови и рокови, околу 9% од банките упатуваат на позитивно поместување кај големината на заемот што претставува раздвижување кај овој конкретен услов по подолг период на речиси незначителни промени. Кај останатите услови оценките на банките се слични со согледувањата во претходната анкета.

Од аспект на факторите коишто влијаат врз условите за одобрување кредити на претпријатијата, во третиот квартал се забележува стабилизирање на согледувањата на банките за придонесот на овие фактори кон промената на кредитните услови. Така, и натаму, околу 12% од банките ги посочуваат очекувањата за вкупната економска активност, за перспективата на гранката на којашто ѝ припаѓа претпријатието, како и за ризикот од неизвршување на обезбедувањето како фактори коишто делумно придонесуваат кон заострување на условите за кредитирање, во споредба со околу 50% од банките што пријавиле исто влијание на овие фактори во првиот квартал. Кај факторите поврзани со трошоците на финансиските средства и притисокот од конкуренцијата не се забележани поголеми промени, при што банките и натаму ги посочуваат ликвидносната состојба на банката и конкуренцијата од другите банки како фактори со поголем придонес кон олеснување на условите за одобрување корпоративни кредити (39% и 19% од банките, соодветно).

Графикон 2

Фактори што предизвикуваат промена на условите за кредитирање на корпоративниот сектор (нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „-“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „+“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

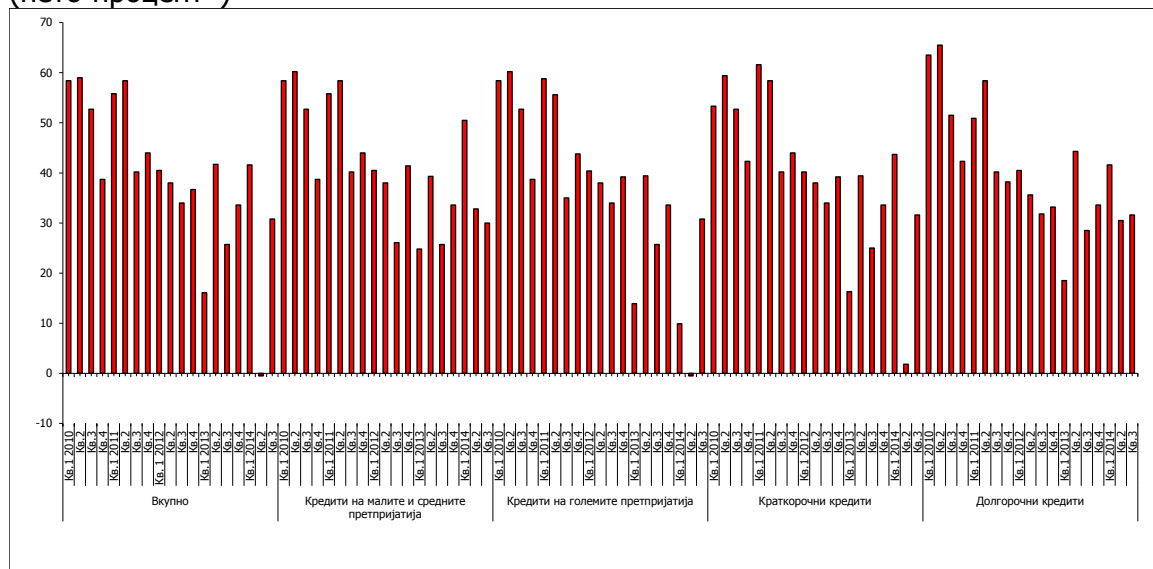
Во однос на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките, слично на претходните две анкети, околу 87% од банките упатуваат на незначително влијание на промените на монетарната политика врз нивните каматни одлуки, додека 10% од нив оценуваат дека промените на монетарната политика делумно влијаат врз каматната политика.

Побарувачка на кредити

Согласно со резултатите од Анкетата за кредитната активност, во третиот квартал на 2014 година банките упатуваат на нето-зголемување на побарувачката на корпоративни кредити, наспроти минималното нето-намалување забележано во мината анкета. Ваквите поместувања се резултат на значително поголемиот број банки коишто укажуваат на делумно зголемена побарувачка во овој период (од 1,8% на 31% од банките), при отсуство на согледувања за намалување на побарувачката (2,3% во претходната анкета). Остварените промени кај побарувачката соодветствуваат со очекувањата на банките дадени во рамки на минатата анкета.

Графикон 3

Промена на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (нето-процент*)

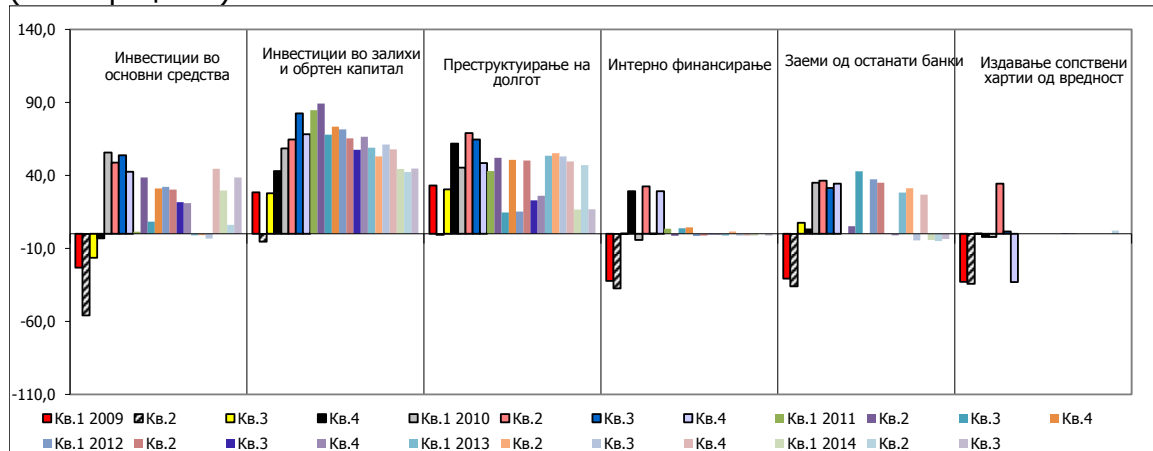

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Од аспект од индивидуалните фактори коишто ја условуваат побарувачката на корпоративни кредити, според резултатите на оваа анкета, позначителни поместувања се забележани во рамки на факторите поврзани со потребата од финансирање. Така, се забележува поголем број банки коишто оценуваат дека инвестициите во основни средства делумно придонесуваат за раст на побарувачката (44% од банките наспроти 13% од нив во претходната анкета), при намалување на бројот на банките коишто укажуваат на стимулативно влијание на реструктурирањето на долгот кон корпоративната побарувачка (17% од банките, наспроти 47% од нив во минатата анкета). Инвестициите во залихи и обртен капитал, слично на претходната анкета и натаму ја поттикнуваат побарувачката на корпоративни кредити (според 45% од банките). Кај факторите од групата поврзани со употребата на алтернативно финансирање не се забележани поголеми поместувања, при што тие и натаму придонесуваат за непроменетост на побарувачката на корпоративни кредити.

Графикон 4

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на кредити на корпоративниот сектор (нето-процент*)

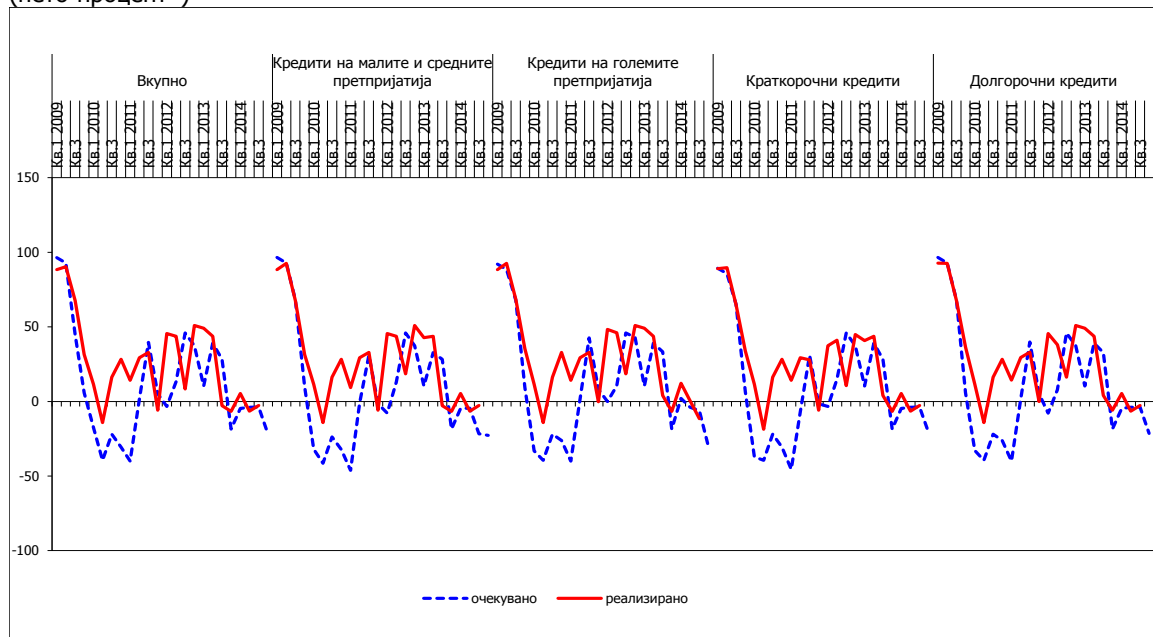
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „-“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во однос на очекувањата за последниот квартал на 2014 година, во споредба со одговорите во претходната анкета, банките се оптимистични за промените на условите за корпоративно кредитирање и за движењата на побарувачката во наредното тримесечје. Така, 21% од банките упатуваат на очекувања за олеснување на кредитните услови за сите типови кредити наспроти 4% од банките во минатата анкета. Кај побарувачката, околу половина од банките очекуваат раст на побарувачката во последниот квартал на 2014 година, во споредба со 33% од банките коишто одговорија на овој начин во рамки на минатата анкета.

Графикон 5

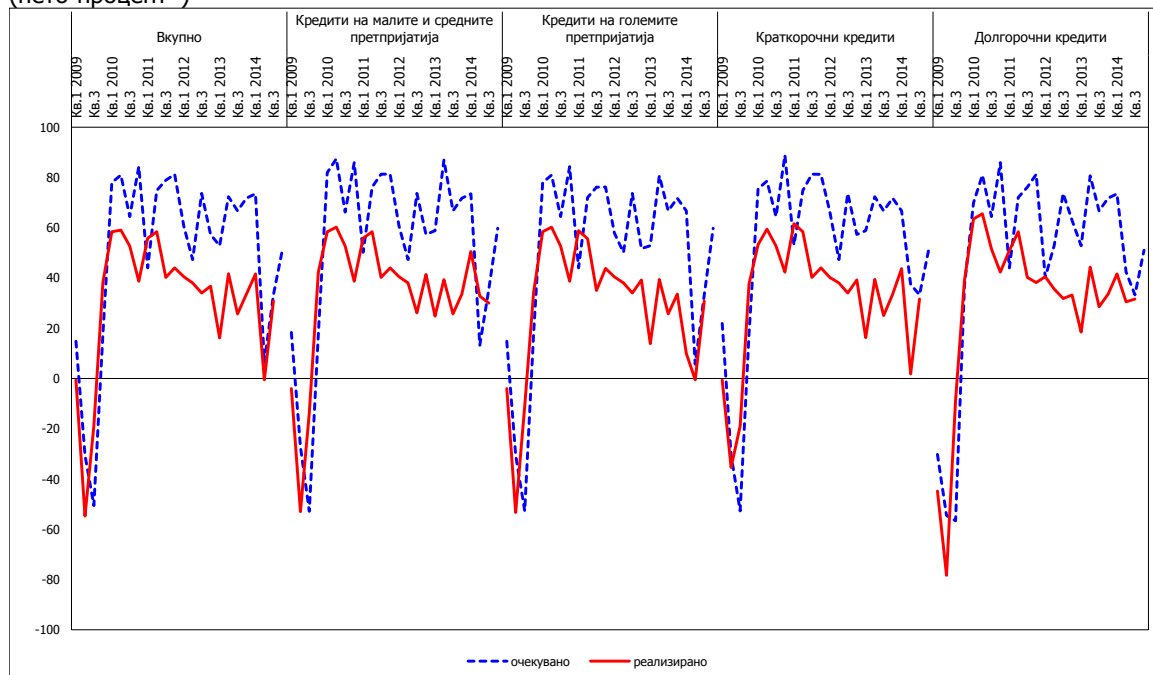
Очекувања на банките за промена на условите на кредитирање на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Графикон 6

Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

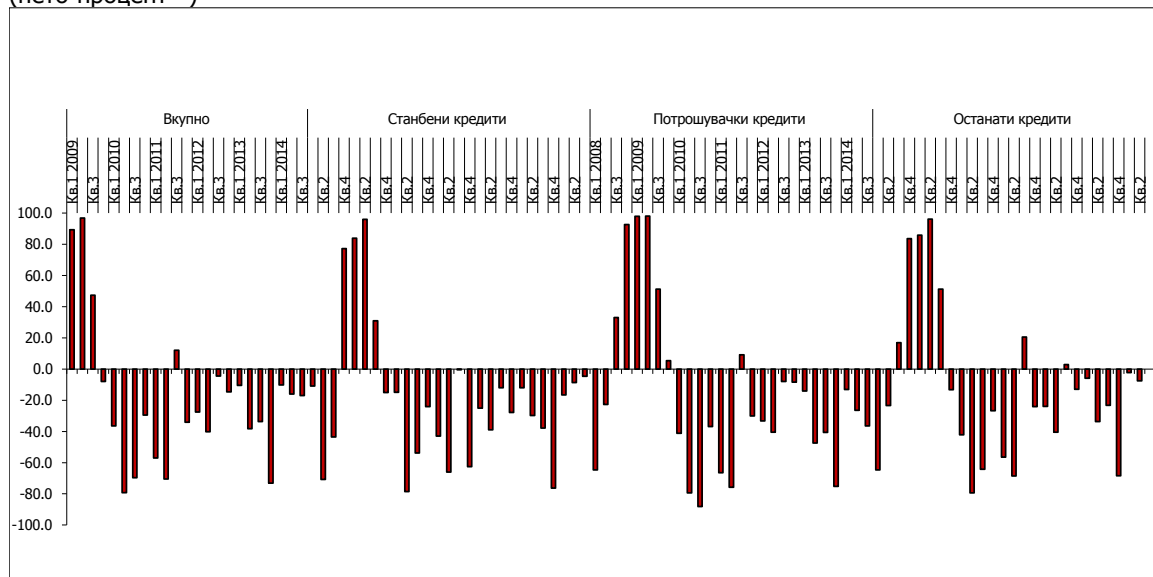
Кредити на населението

Услови за кредитирање

Во третиот квартал на 2014 година продолжи нето-олеснувањето на кредитните услови кај секторот „население“, со сличен интензитет како во вториот квартал. Така, забележано е умерено зголемување на бројот на банките коишто укажуваат дека кредитните услови се олеснети (од 16% на 22%), при истовремено намалување на банките што оценија непроменетост на кредитните услови. Притоа, 5% од банките оценија дека кредитните услови се делумно заострени, што не беше случај во претходните три анкети, кога ниту една банка не се изјасни на овој начин. Од аспект на поединечните кредити, значително е зголемен процентот на банките што оценуваат делумно олеснување на кредитните услови во доменот на потрошувачките кредити (од 26,5% на 43,9%), при истовремено умерено зголемување и на бројот на банките што се изјасниле за олеснети услови за одобрување станбени кредити (од 8,7% во претходната, на 12% во оваа анкета). Ваквите движења се во согласност со очекувањата на банките од претходната анкета.

Графикон 7

Услови за кредитирање при одобрувањето кредити на населението (нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

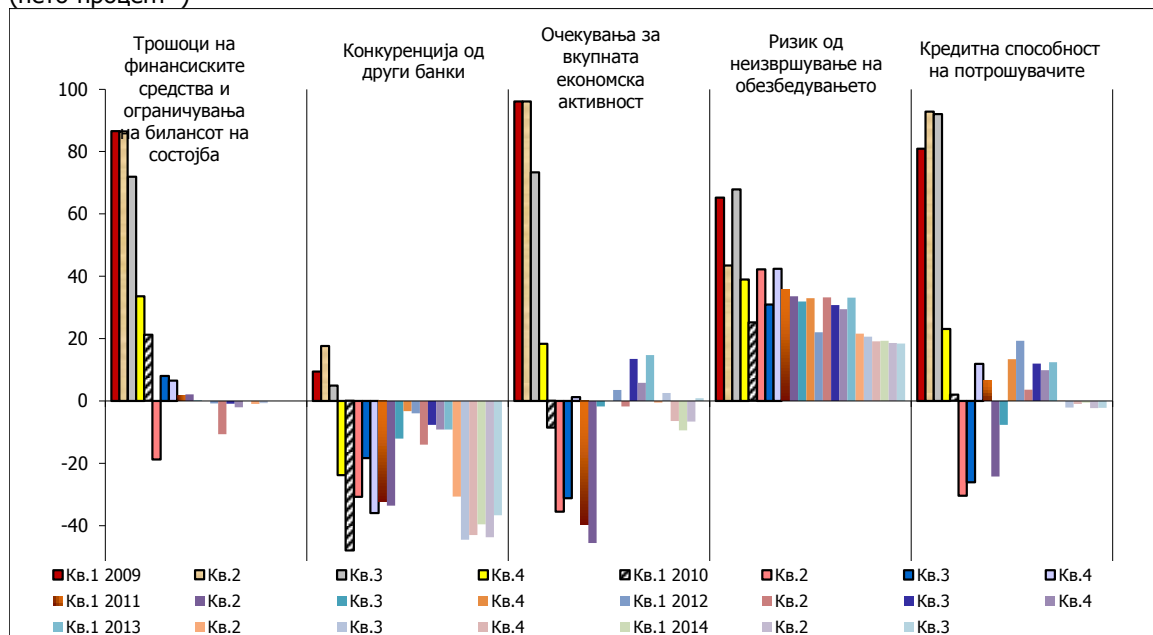
Од аспект на поединечните услови за одобрување станбени кредити, најголемиот дел од банките оцениле дека кредитните услови главно се непроменети и во овој период. Кај каматната стапка, слично како и во претходниот период, околу една третина од банките укажуваат на нејзино олеснување, односно намалување на цената на станбените кредити. Сепак, околу 7% од банките укажуваат и на зголемување на каматната стапка во овој период, за разлика од претходната анкета кога ниту една банка не се изјасни на овој начин.

Во однос на провизиите, околу 39% од банките укажуваат на олеснување на овој кредитен услов, наспроти 44% од банките во претходната анкета.

Во однос на факторите коишто делуваат врз условите за одобрување станбени кредити, најголемиот дел од банките и во оваа анкета укажуваат дека тие главно придонесуваат за непроменетост на кредитните услови. Како фактор со позначаен придонес за олеснување на кредитните услови и натаму се издвојува конкуренцијата од други банки (според околу 37% од банките, наспроти 44% од банките во претходниот период). Анкетата не укажува на поголеми промени во согледувањата за ризик од страна на банките во однос на претходниот период. Така, ризикот од неизвршување на обезбедувањето и понатаму е оценет како фактор што придонесува за заострување на кредитните услови (околу 21% од банките). Кај очекувањата за вкупната економска активност, како и кај кредитната способност на потрошувачите речиси сите банки и понатаму укажуваат дека овие фактори придонесуваат за непроменетост на кредитните услови. Сепак, кај очекувањата за вкупната економска активност е намален процентот на банките коишто укажуваат дека овој фактор придонесува за олеснување на условите (од 10% на 2,4%).

Графикон 8

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување на станбените кредити
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

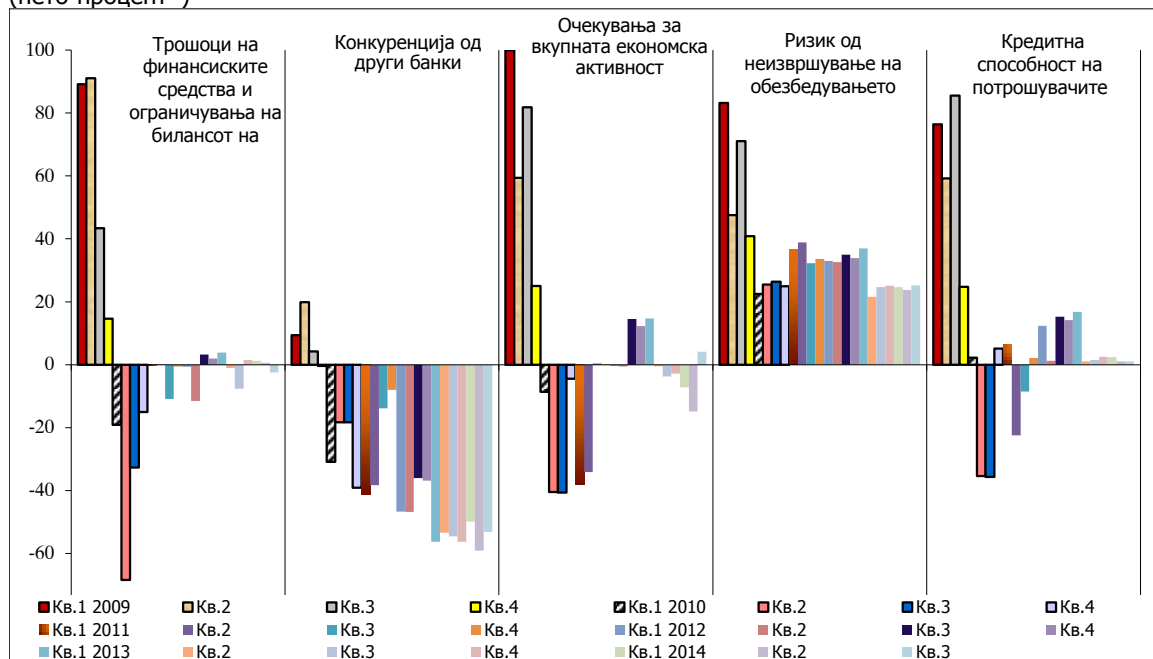
Во поглед на конкретните услови за одобрување потрошувачки кредити, во оваа анкета најголемиот дел од банките укажале дека тие се непроменети. Сепак, кај цената на потрошувачките кредити, околу 47% од банките оцениле дека е делумно намалена, наспроти 37% во претходната анкета.

Околу 7% од банките оценуваат дека каматната стапка е зголемена во овој период, наспроти претходниот период кога ниту една банка не се изјасни на овој начин. Кај обврските за обезбедување е забележано поголемо олеснување во овој период, при што околу 21% од банките се изјасниле на овој начин, наспроти само 2% во претходниот период. Кај некаматните приходи, 35% од банките оценија дека овој услов е олеснет, наспроти 42% од банките во претходната анкета.

Што се однесува до факторите коишто делуваат врз условите за одобрување потрошувачки кредити, резултатите укажуваат дека тие главно придонесуваат кон непроменетост на кредитните услови. Исто како кај станбените кредити, и кај потрошувачките кредити конкуренцијата од другите банки и во оваа анкета се оценува како фактор што придонесува кон олеснување на условите за кредитирање (околу 53% од банките). Во однос на факторите поврзани со согледувањата за ризикот, како и во претходната анкета, така и овој пат, околу 25% од банките укажуваат дека ризикот од неизвршување на обезбедувањето придонесува за заострување на кредитните услови. Од друга страна, речиси сите банки оценуваат дека очекувањата за вкупната економска активност како и кредитната способност на потрошувачите придонесуваат кон непроменетост на условите за кредитирање, за разлика од претходната анкета кога околу 18% од банките укажале дека очекувањата за економската активност придонесуваат за олеснување на условите.

Графикон 9

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување потрошувачки кредити
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

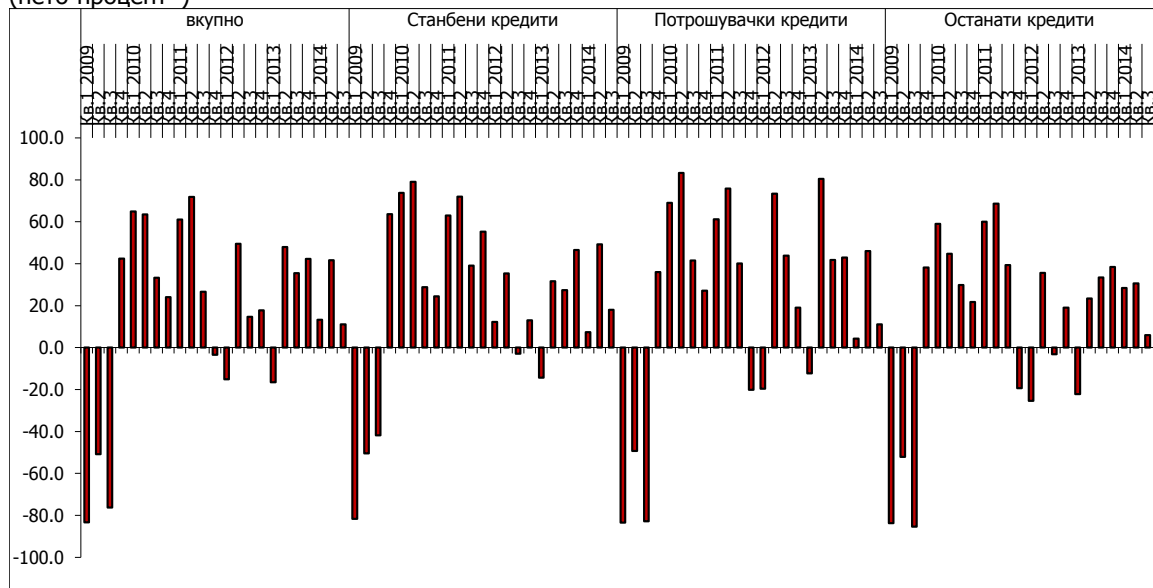
Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматните одлуки на банките, во третото тримесечје на 2014 година, најголемиот дел од банките укажуваат дека монетарната политика незначително влијаела (пomeѓу 70-80% од банките, во зависност од типот на кредитот). Сепак, во споредба со претходната анкета, забележано е зголемување на бројот на банките коишто укажуваат на делумно влијание на промените во монетарната политика врз нивната каматна политика за кредитирање на населението, на сметка на намалениот број на банките коишто укажале дека не влијае.

Побарувачка на кредити

Во однос на побарувачката, банките упатуваат на понатамошно зголемување на побарувачката на нето-основа, но послабо во однос на претходната анкета. Така, значително е намален процентот на банките коишто укажуваат на зголемување на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити (од околу 50%, на 18% од банките, соодветно), на сметка на зголемениот процент на банките коишто укажуваат на непроменета побарувачка (околу 80% од банките). Притоа, кај потрошувачките кредити, околу 7% од банките укажуваат на намалена кредитна побарувачка, за разлика од претходниот период кога ниту една банка не се изјасни на овој начин. Ваквите движења се во согласност со очекувањата на банките од претходната анкета, но се послаби.

Графикон 10

Промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

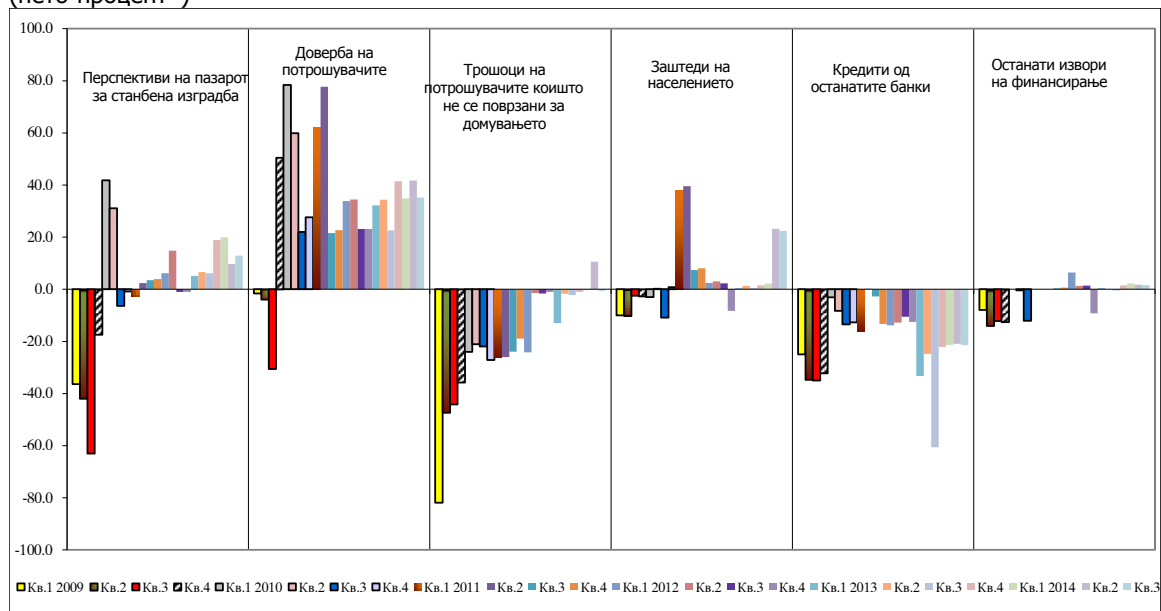
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Најголемиот дел од банките повторно укажуваат на неутрално влијание на факторите коишто влијаат врз побарувачката на станбени

кредити. Околу 35% од банките (наспроти 42% во претходната анкета) и понатаму ја согледуваат довербата на потрошувачите како фактор со стимулативно дејство. Од друга страна, зголемен е бројот на банките коишто оцениле дека перспективите на пазарот за станбена изградба придонесуваат за зголемување на побарувачката (од 12,5% на 16% од банките). Само 2,4% од банките укажале дека трошоците на потрошувачите коишто не се поврзани со домувањето се фактор којшто има стимулативно дејство, наспроти 13% од банките во претходниот период. Во рамки на групата фактори поврзани со алтернативните извори на финансирање, околу 23% од банките и понатаму сметаат дека заштедите на населението претставуваат фактор што придонесува за зголемување на побарувачката. Од друга страна, употребата на алтернативно финансирање во форма на кредити од останати банки и понатаму е оценет како фактор што придонесува за намалување на побарувачката (околу 24% од банките).

Графикон 11

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на станбени кредити (нето-процент*)

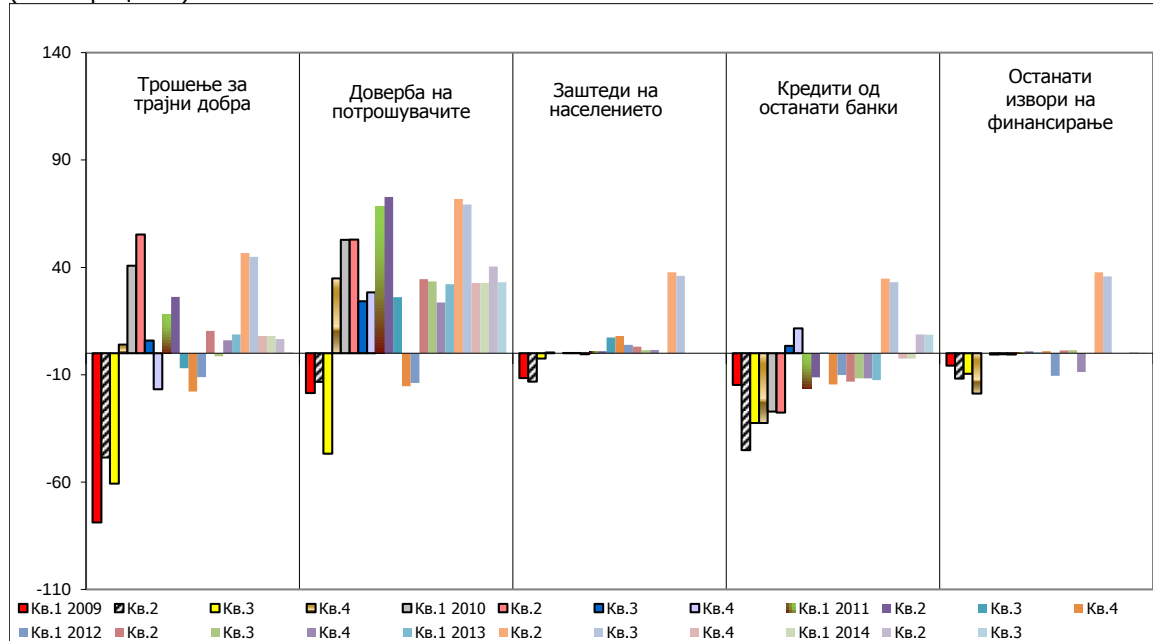
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката на потрошувачки кредити, најголемиот дел од банките оценуваат дека тие придонесуваат за непроменета побарувачка на кредити. Во однос на претходната анкета, забележана е слична распределба на одговорите на банките. Така, кај трошењето за трајни добра, само околу 3% од банките (наспроти 9% од банките во претходната анкета) укажуваат дека овој фактор придонесува за зголемување на побарувачката на потрошувачки кредити. Околу 33% од банките укажуваат дека довербата на потрошувачите е фактор којшто има ист придонес, наспроти 40% од банките во претходната анкета. И во оваа анкета, речиси сите банки оценуваат дека употребата на различни алтернативни извори на финансирање е фактор што придонесува за непроменета побарувачка на кредити.

Сепак, и во оваа анкета околу 11% од банките оцениле дека кредитите од останатите банки се фактор што придонесува кон зголемување на кредитната побарувачка.

Графикон 12

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на потрошувачки кредити (нето-процент*)

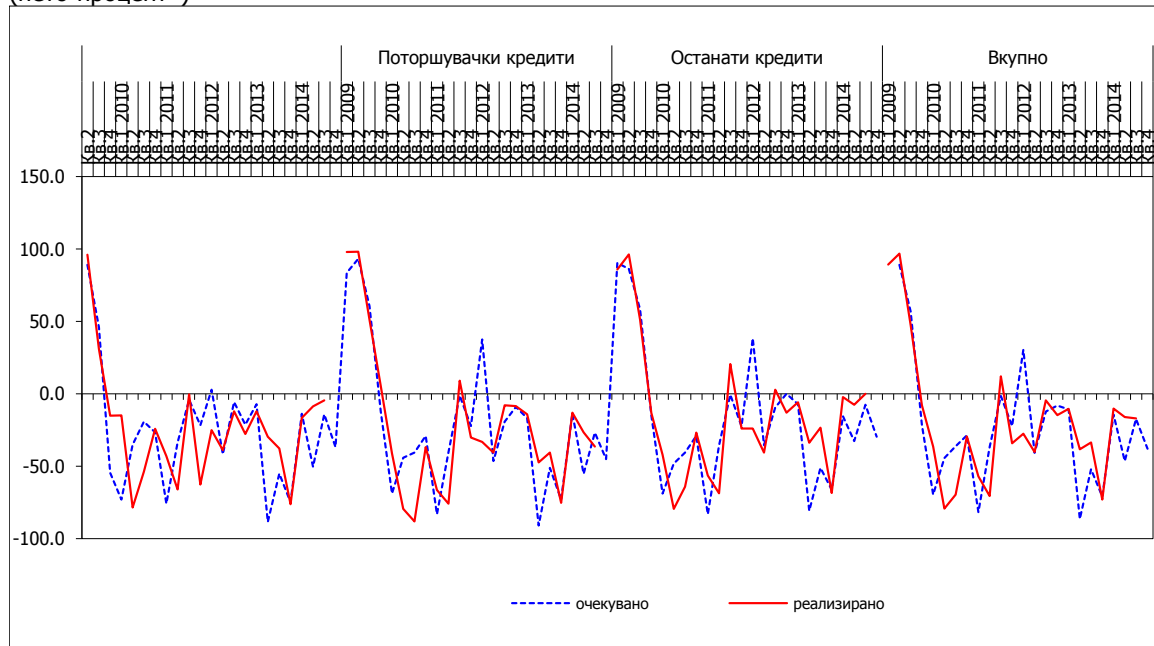
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во поглед на очекувањата за четвртото тримесечје на 2014 година, банките и понатаму очекуваат олеснување на кредитните услови и зголемена побарувачка, но посилно во однос на очекувањата од претходната анкета. Имено, кај кредитните услови, бројот на банките коишто очекуваат делумно олеснување на условите за одобрување станбени и потрошувачки кредити е речиси двојно поголем во однос на претходниот период. Притоа, намален е бројот на банките коишто не очекуваат поголеми промени кај кредитните услови во наредниот период (околу 63% и 55% од банките, кај станбените и потрошувачките кредити, соодветно).

Графикон 13

Очекувања на банките за промена на условите за кредитирање на населението
(нето-процент*)

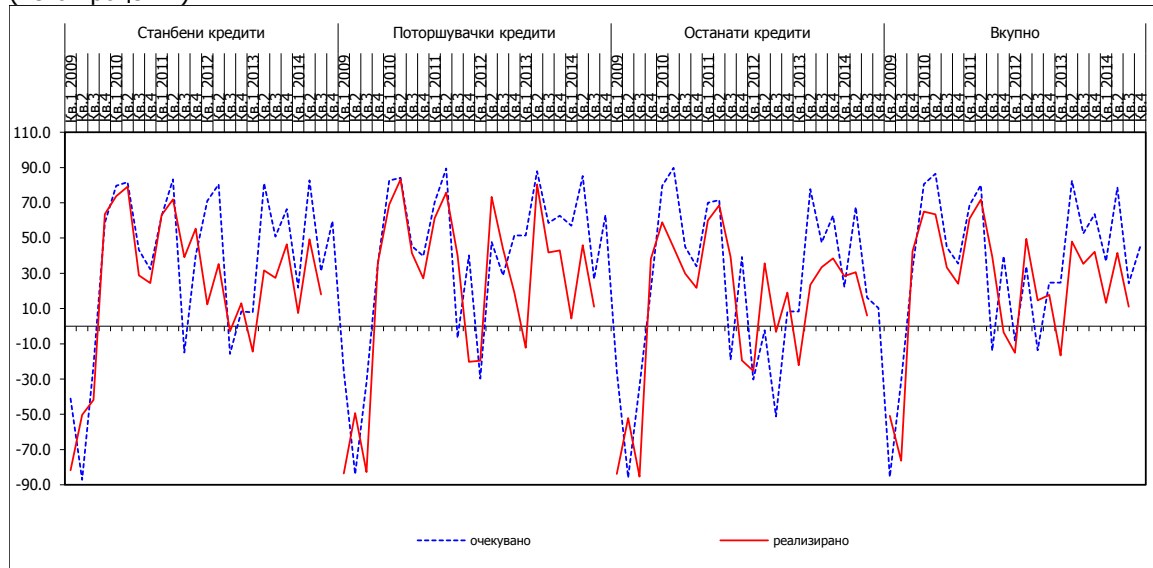

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Од аспект на побарувачката, банките во четвртиот квартал на 2014 година и понатаму очекуваат нето-зголемување, но посилно во однос на претходната анкета. Ваквите движења се објаснуваат со зголемениот број на банките коишто очекуваат зголемување кај кредитната побарувачка (од 24,3% на 45% од банките). Притоа, речиси двојно е зголемен бројот на банките коишто очекуваат зголемување на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити (од 31% на 59,6% од банките и од 27% на 63% од банките, соодветно).

Графикон 14

Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

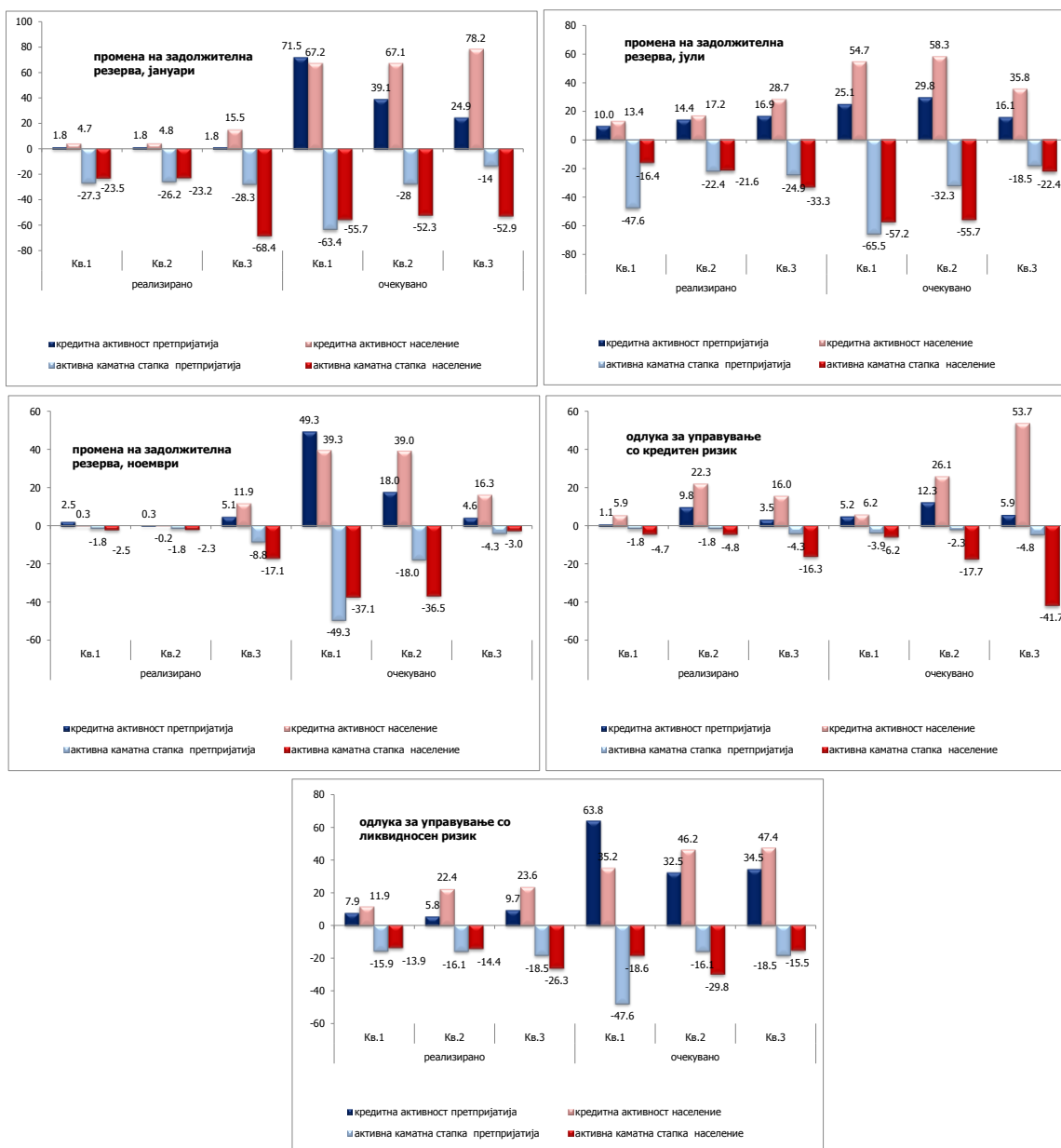

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

Во оваа анкета се вклучени и шест групи дополнителни прашања коишто се однесуваат на влијанието на промените кај задолжителната резерва и кај регулаторните мерки врз кредитната активност и каматната политика на банките во третиот квартал на 2014 година и очекувањата на банките за четвртиот квартал. Имено, прашањата се однесуваат на **оценката на банките за влијанието од промените кај задолжителната резерва (од јануари, јули и ноември 2013 година) врз движењето на кредитната активност и активната каматна стапка во третиот квартал на 2014 година и нивните очекувања за четвртиот квартал. Другата група прашања, пак, се однесуваат на оценката на банките за влијанието на донесените промени кај Одлуката за управување со ликвидносниот ризик и кредитниот ризик. Исто така, банките даваат оценка за нивните очекувања за степенот на влијанието од промените кај секоја мерка врз кредитната активност и каматната политика за 2014 година.**

Нето-проценти* на одговорите на банките за кредитната активност и каматната политика

* Позитивен нето-процент кај кредитната активност преставува зголемување, негативен нето-процент, пак, е нејзиното намалување. Кај активната каматна стапка, позитивен нето-процент преставува заострување, додека негативен е олабавување на каматната политика на банката.

Заедничка карактеристика за сите одговори е тоа што банките оценуваат дека и во третиот квартал на 2014 година, промените во задолжителната резерва, како и промените кај одлуките за управување со ликвидносен и кредитен ризик, придонесле за умерено нето-зголемување на кредитната активност, во услови на нето-олабавување на кредитните услови, што е во согласност со одговорите и од

претходната анкета. Мнозинството од банки (во интервал од 70 до 90% во зависност од инструментот) пријавиле неутрално влијание врз кредитната активност. Притоа, слично на одговорите во претходната анкета, банките за третиот квартал укажуваат на влијание на монетарните и регулаторните мерки, коешто главно е значително послабо во однос на очекувањата дадени во анкетата во јули. Сепак, околу 69% од банките оцениле дека нестандартните промени во инструментот задолжителна резерва (од јануари 2013 година), насочени кон поддршка на кредитирањето на извозниот сектор и домашните производители на електрична енергија, придонеле за делумно олеснување на активната каматна стапка кај населението, за разлика од претходната анкета, кога само 23% од банките се изјаснија на овој начин. Во следните три месеци, банките очекуваат понатамошно зголемување на кредитната активност и олабавување на кредитните услови на нето-основа, под влијание на донесените монетарни и регулаторни мерки.

Од аспект на очекувањата за степенот на влијанието на промените во монетарните инструменти и регулаторните мерки врз кредитната активност и активната каматна стапка во 2014 година, банките оценуваат дека влијанието на овие промени е умерено, со оценки во интервал од 0 до 4 (вкупниот интервал се движи од 0 до 6, т.е. од мерка што нема влијание до мерка со најголемо влијание). Анализирани по поединечни мерки, според банките најголемо влијание се очекува од досегашните промени на каматната стапка на благајничките записи. Подетален табеларен и графички приказ на одговорите на овие две прашања е даден на крајот од Анкетата, во делот каде што детаљно се прикажани резултатите од дополнителните прашања.

Резултати од индивидуалните прашања од Анкетата за кредитната активност на банките за третиот квартал на 2014 година

I. Кредити на претпријатијата

1. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително се заострени										
Делумно се заострени	2,3	2,5	2,3	2,5	2,3	2,5	2,3	2,5	2,3	2,5
Во основа останаа непроменети	88,9	92,4	88,9	92,4	95,9	83,6	88,9	92,4	88,4	92,4
Делумно се олеснети	8,8	5,2	8,8	5,2	1,8	14,0	8,8	5,2	8,8	5,2
Значително се олеснети										
Неприменливо									0,5	
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-6,5	-2,7	-6,5	-2,7	0,5	-11,5	-6,5	-2,7	-6,5	-2,7
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 1 во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го придонесот за заострувањето или олеснувањето на кредитните стандарди користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		5,4	79,2	2,5				
-Трошоци поврзани со капиталната позиција на Вашата банка		5,4	94,7				8,4	5,4
-Пристап на банката до пазарно финансирање (на пример, на пазарот на пари)			98,3	1,8			-1,8	-1,8
-Ликвидносната позиција на Вашата банка			60,8	37,5	1,8		-43,4	-39,3
Б) Притисок од конкуренција			75,8	11,3				
-Конкуренција од другите банки			80,9	17,4	1,8		-24,8	-19,2
-Конкуренција од небанкарски сектор			98	2,5			0,0	-2,5
-Конкуренција од пазарното финансирање			95,8	4,3			-4,1	-4,3
В) Согледување за ризикот		9,9	74,7					
-Очекувања за вкупната економска активност		9,9	84,8	5,4			9,8	4,5
- Очекувања за перспективата на гранката на која припаѓа претпријатието и на перспективата на поединечните фирми		9,9	85,9	4,3			4,4	5,6
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето	1,8	14,1	81,7	2,5			10,6	13,4
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			23,7			6,6		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

3. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

++ = многу важни

++ = исклучително важни

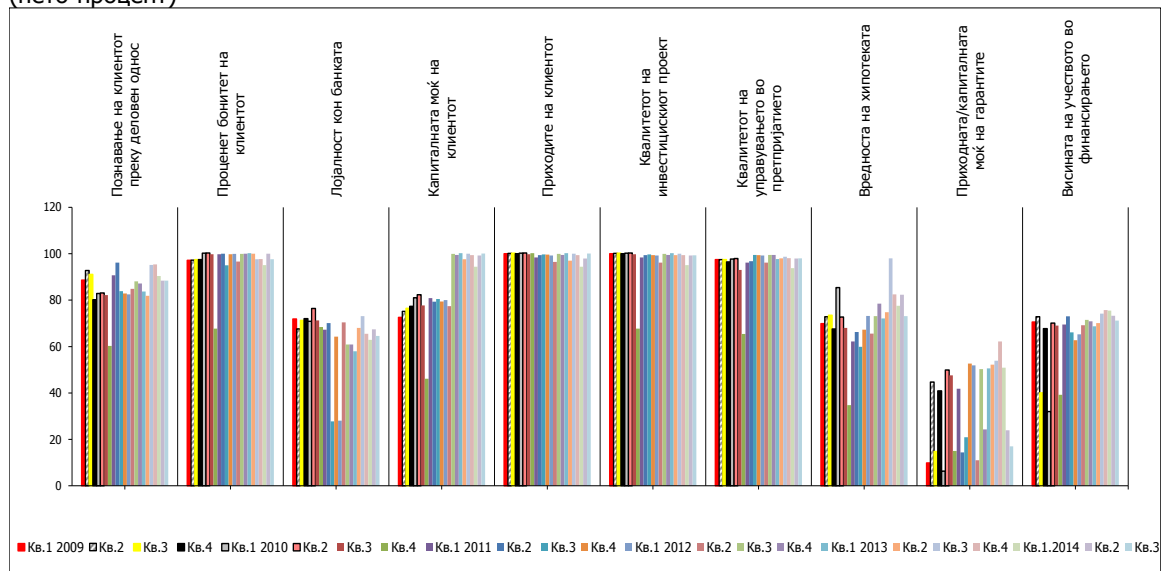
НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
Познавање на клиентот преку деловен однос		1,3	9,1	15,0	74,7		88,4	88,4
Проценет бонитет на клиентот			2,5	21,4	76,2		100	97,6
Лојалност кон банката			35,5	29,6	35,0		67,4	64,6
Капиталната моќ на клиентот				47,0	53,1		99,2	100
Приходите на клиентот				22,7	77,4		97,9	100
Квалитетот на инвестицискиот проект			0,8	40,3	59,0		99,2	99,3
Квалитетот на управувањето во претпријатието			2,1	28,8	69,2		97,9	98,0
Вредноста на хипотеката			24,5	38,9	34,2	2,5	82,3	73,1
Приходната/капиталната моќ на гарантите		7,2	68,7	14,6	9,6		23,9	17,0
Висината на учеството во финансирањето			26,4	54,5	16,7	2,5	73,3	71,2
Останати фактори, Ве молиме наведете ги						23,1	2,3	

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

Графикон 15

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата (нето-процент)

4. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

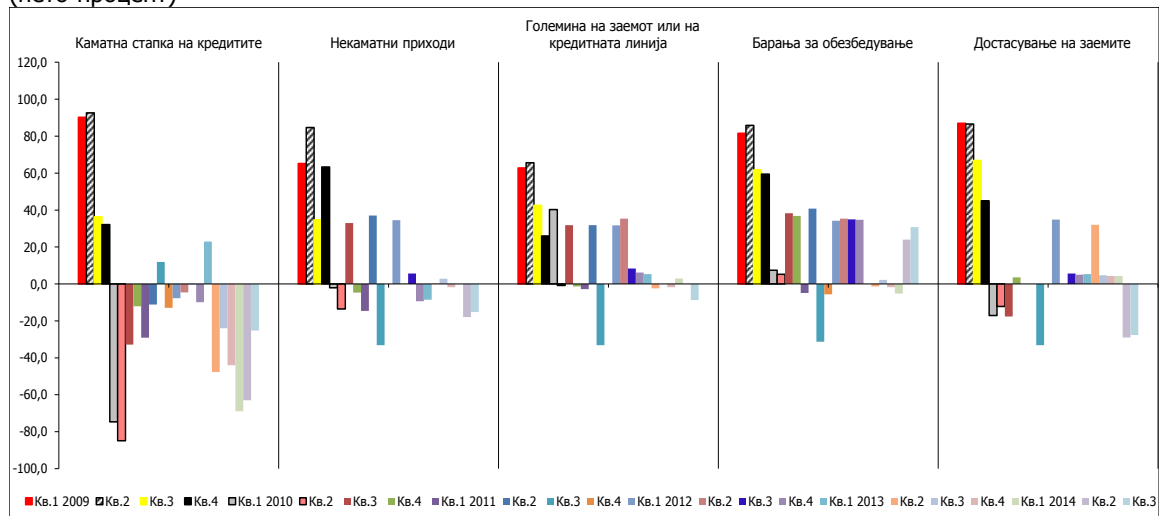
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Каматна стапка на кредитите			74,9	23,4	1,8		-63,0	-25,2
Б) Останати услови и рокови			71,1					
-Некаматни приходи			84,9	15,2			-17,9	-15,2
-Големина на заемот или на кредитната линија			91,3	8,8			0,0	-8,8
-Барања за обезбедување		30,8	69,3				24,0	30,8
-Достасување на заеми		4,5	63,5	32,1			-29,0	-27,6
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			16,5			6,6		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 16

Промена на условите за кредитирање на банките, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата (нето-процент)

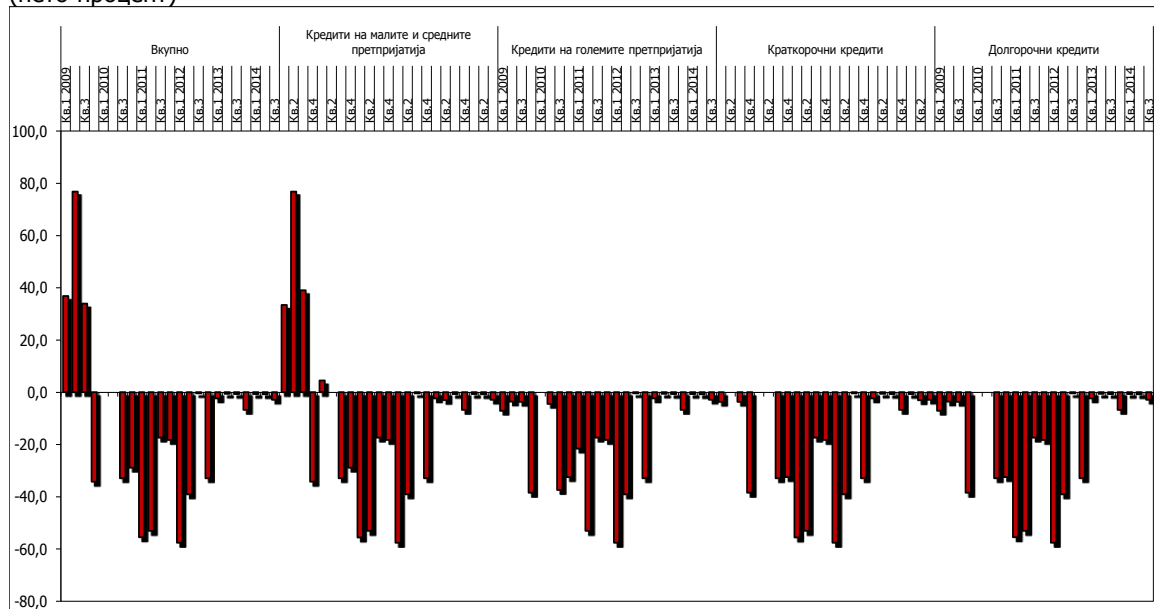
5. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) во последните три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	14,3	10,5	14,3	10,5	16,6	10,5	14,3	10,5	14,3	10,5
Незначително влијаеја	84,9	86,7	84,9	86,7	82,6	86,7	82,6	86,7	82,6	86,7
Не влијаеја	0,8	2,9	0,8	2,9	0,8	2,9	3,1	2,9	0,8	2,9
Неприменливо									2,3	
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-0,8	-2,9	-0,8	-2,9	-0,8	-2,9	-3,1	-2,9	-0,8	-2,9
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 17

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) на банките (нето-процент)

6. Како се промени побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена	2,3				2,3				2,3	
Делумно е намалена				0,8						
Во основа остана непроменета	95,9	68,5	64,9	68,5	95,9	69,3	98,2	68,5	64,9	68,5
Делумно е зголемена	1,8	30,8	32,8	30,8	1,8	30,8	1,8	31,6	32,8	31,6
Значително е зголемена										
Неприменливо		0,8	2,3							
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-0,5	30,8	32,8	30,0	-0,5	30,8	1,8	31,6	30,5	31,6
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително

7. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (се однесува на одговорот на прашањето 6 во колоната „вкупно“)?

Ве молиме оценете го секој фактор употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачка

0 = придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за повисока побарувачка

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потребности од финансирање			32,4	39,6		2,5		
- Инвестиции во основни средства		5,4	50,8	43,9			6,1	38,5
-Инвестиции во залихи и обртен капитал			55,4	42,9	1,8	0,0	42,4	44,7
-Преструктурирање на долгот			65,6	16,8		17,7	47,1	16,8
Б) Употреба на алтернативно финансирање			63,2			2,5		
-Интерно финансирање		1,3	96,3			2,5	0,0	-1,3
-Заеми од останати банки		5,4	90,4	1,8		2,5	-5,0	-3,6
-Издавање сопствени хартии од вредност			72,3			27,8	2,3	0,0
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			23,7			9,1		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“(делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

8. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка во следните три месеци, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата.

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заострат										
Делумно ќе се заострат										
Во основа ќе останат непроменети	96,2	78,7	78,3	77,4	96,2	69,9	96,2	78,7	96,2	78,7
Делумно ќе се олеснат		19,6	15,6	20,9	4,1	30,2		19,6		19,6
Значително ќе се олеснат	3,8	1,8	6,1	1,8	2,0		3,8	1,8	3,8	1,8
Неприменливо					2,3					
Вкупно	100	100	100	100	105	100	100	100	100	100
Нето-процент	-3,8	-21,4	-21,7	-22,7	-6,1	-30,2	-3,8	-21,4	-3,8	-21,4
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

9. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали										
Делумно ќе се намали										
Во основа ќе остане непроменета	66,7	49,1	64,4	40,3	66,7	40,3	66,7	49,1	66,7	49,1
Делумно ќе се зголеми	31,5	49,2	33,8	58	31,5	58	31,5	49,2	31,5	49,2
Значително ќе се зголеми	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	33,3	51,0	35,6	59,8	33,3	59,8	33,3	51,0	33,3	51,0
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Кредити на населението

10. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка од аспект на одобрувањето кредити на населението во изминатите три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително се заострени								
Делумно се заострени		5.0		7.4		7.4		
Во основа останаа непроменети	84.1	73.0	91.4	80.6	73.6	48.7	92.6	100
Делумно се олеснети	16.0	19.5	8.7	1.2	26.5	43.9	7.5	
Значително се олеснети		2.5		10.8				
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-16.0	-17.0	-8.7	-4.6	-26.5	-36.5	-7.5	0.0
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

11. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во поглед на одобрувањето станбени кредити на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

--- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба			99			0.8	0.0	0.0
Б) Притисок од конкуренција			50.4	14.4		0.8		
-Конкуренција од други банки			62.5	36.7		0.8	-43.7	-36.7
В) Согледувања за ризикот		3.3	48.3	2.4				
-Очекувања за вкупната економска активност		3.3	93.5	2.4		0.8	-6.6	0.9
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		20.8	76.0	2.4		0.8	18.6	18.4
-Кредитна способност на потрошувачите			97.0	2.2		0.8	-2.3	-2.2
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

12. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

НП = неприменливо

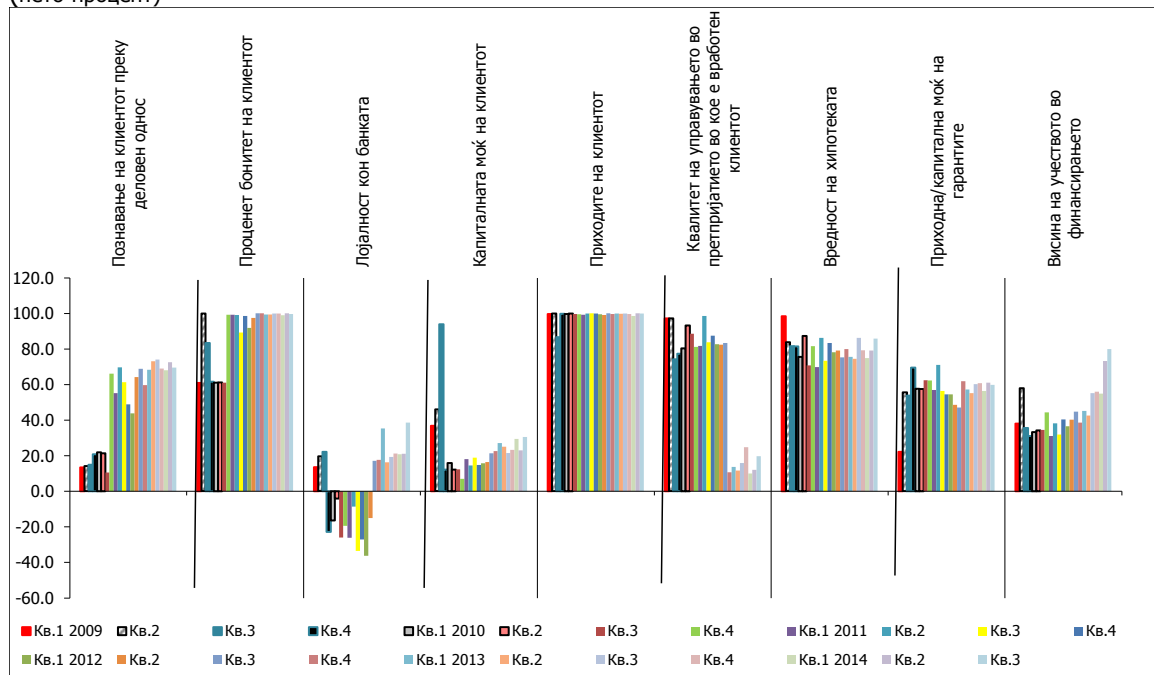
	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
Познавање на клиентот преку деловен однос			30.4	56.3	13.3		72.6	69.6
Проценет бонитет на клиентот			0.3	28.9	70.8		100	99.7
Лојалност кон банката		2.2	56.9	32.6	8.3		21.1	38.7
Капиталната моќ на клиентот		33.8	1.8	45.7	18.7		23.0	30.6
Приходите на клиентот			0.0	28.5	71.5		100	100.0
Квалитет на управувањето во претпријатието во кое е вработен клиентот		33.8	12.6	47.7	5.9		12.1	19.8
Вредност на хипотеката			14.1	31.7	54.2		79.2	85.9
Приходна/капитална моќ на гарантите			40.1	22.5	37.4		61.1	59.9
Висина на учеството во финансирањето			20.0	74.3	5.7		73.3	80.0
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

Графикон 18

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението

(нето-процент)

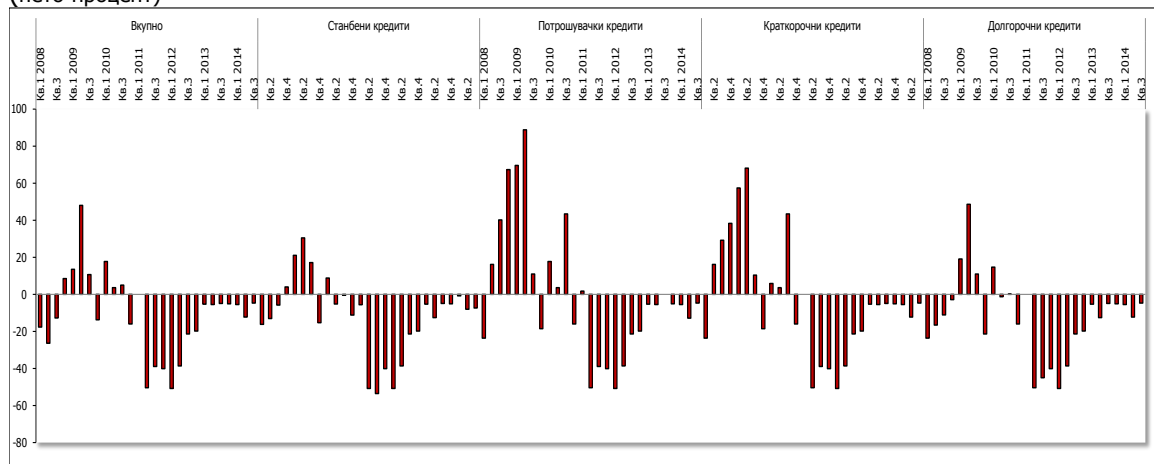
13. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на населението) во последните три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	2.8	13.5	2.3	13.5	9.5	25.8	9.5	20.8	2.3	15.0
Незначително влијаеја	85.0	81.8	89.8	79.1	77.8	69.5	78.3	74.5	85.5	80.3
Не влијаеја	12.3	4.7	8.0	7.4	12.8	4.7	12.3	4.7	12.3	4.7
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-12.3	-4.7	-8.0	-7.4	-12.8	-4.7	-12.3	-4.7	-12.3	-4.7
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 19

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на населението) на банките (нето-процент)

14. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението, во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

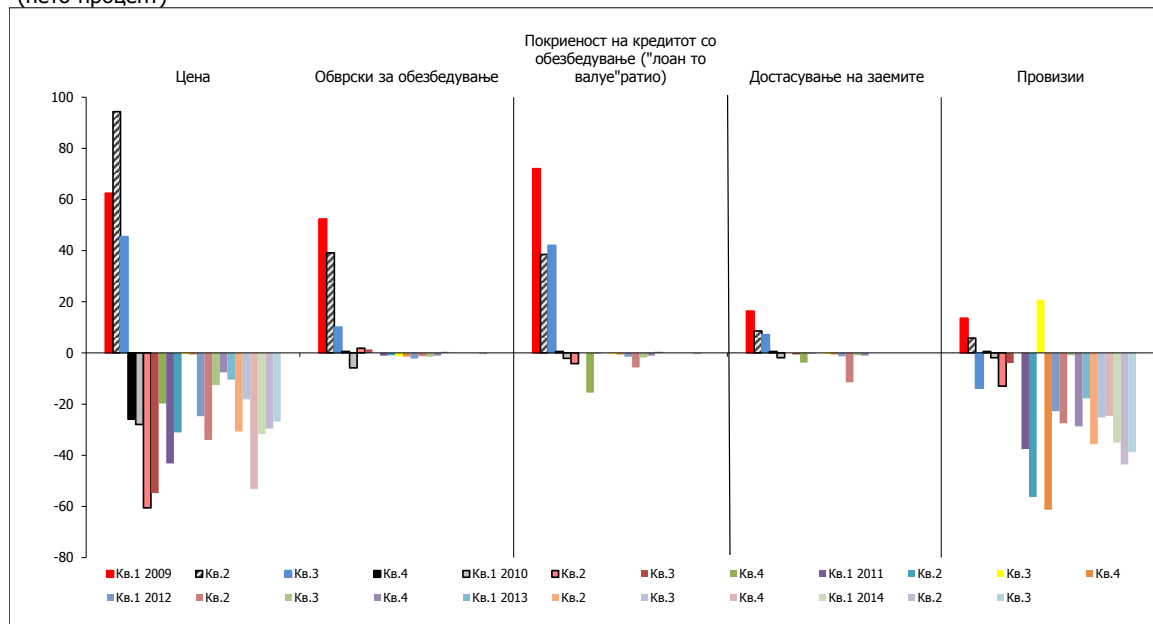
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Цена		7.4	58.3	23.5	10.8		-29.6	-26.9
Б) Останати услови			54.8					
-Обврски за обезбедување			100				-0.5	0.0
-Покриеност на кредитот со обезбедување ("loan to value" ratio)			100				-0.5	0.0
-Достасување на заеми			100				0.0	0.0
-Провизии			61.2	35.5	3.3		-43.6	-38.8
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 20

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението
(нето-процент)

15. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во изминатите три месеци од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = во основа придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		10.7	76.1	13.2			0.6	-2.5
Б) Притисок од конкуренција			36.0	29.6				
-Конкуренција од другите банки			46.9	53.1			-59.1	-53.1
В) Согледувања за ризикот		4.1	61.5					
-Очекувања за вкупната економска активност		4.1	95.9				-14.9	4.1
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		25.2	74.8				23.8	25.2
- Кредитна способност на потрошувачите		3.3	94.5	2.2			1.1	1.1
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

16. Како се променети условите на Вашата банка за одобрување потрошувачки кредити и останати кредити на населението во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

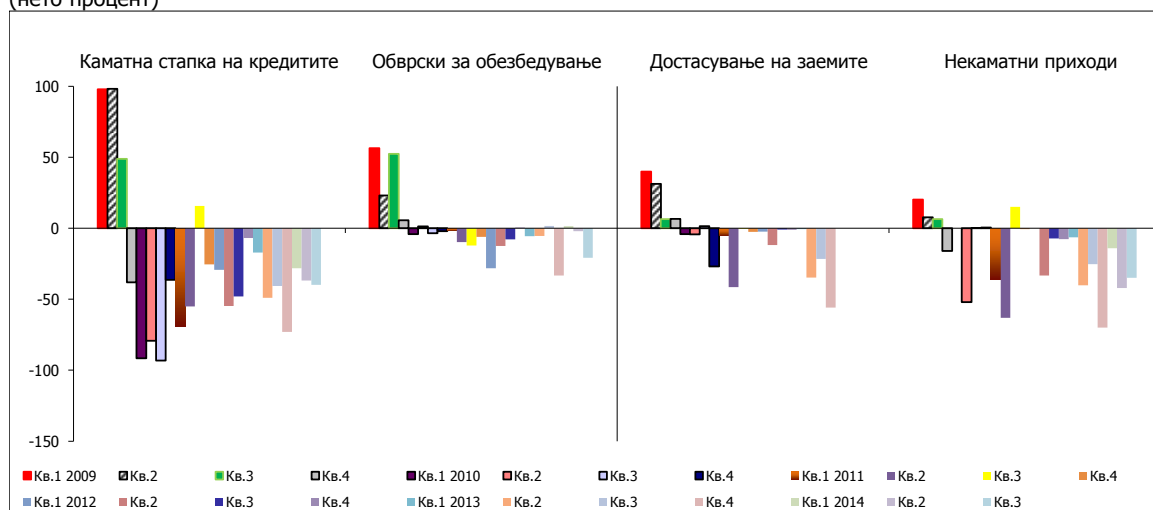
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Каматна стапка на кредитите		7.4	45.3	47.3			-36.8	-39.9
Б) Останати услови			64.8					
-Обврски за обезбедување			79.2	20.8			-2.0	-20.8
-Достасување на заемите			100				0.0	0.0
-Некаматни приходи			65.1	34.9			-42.1	-34.9
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 21

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (нето-процент)

17. Како се промени побарувачката на кредити од страна на населението во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена								
Делумно е намалена	0.1	3.2	0.3			7.4		
Во основа остана непроменета	58.3	82.5	50.2	82.0	54.1	74.1	69.5	94.0
Делумно е зголемена	41.7	7.0	49.6	7.2	46.0	7.7	30.6	6.0
Значително е зголемена		7.3		10.8		10.8		
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	41.6	11.0	49.3	18.0	46.0	11.1	30.6	6.0
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

18. Како влијаеја долунаведените фактори врз побарувачката на станбени кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачката

0 = придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потребности за финансирање		0.8	55.6	14.4				
- Перспективи на пазарот за станбена изградба	2.2	0.8	81.1	15.9			9.7	12.9
- Доверба на потрошувачите			64.8	35.2			41.7	35.2
- Трошоци на потрошувачите коишто не се поврзани за домувањето		3.0	94.6	2.4			10.6	-0.6
Б) Употреба на алтернативно финансирање		0.8	51.6	2.4				
- Заштеди на населението		0.8	76.0	23.2			23.2	22.4
- Кредити од останатите банки		23.8	73.8	2.4			-20.9	-21.4
- Останати извори на финансирање		0.8	96.8	2.4			1.8	1.6
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

19. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на потрошувачки и останати кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

--= значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачката

0= придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потребности за финансирање		0.0	60.7	1.5				
- Трошење за трајни добра како што се: автомобили, мебел и сл.		2.2	95.1	2.7			6.6	0.5
-Доверба на потрошувачите			66.9	33.1			40.4	33.1
Б) Употреба на алтернативи за финансирање			65.3					
-Заштеди на населението			100				0.0	0.0
-Кредити од останати банки		2.2	87.0	10.8			8.8	8.6
-Останати извори на финансирање			99.7	0.3			0.5	0.3
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесуваат за намалување на побарувачката).

20. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на населението во следните три месеци.

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заострат								
Делумно ќе се заострат	7.2		7.2		7.2		7.2	
Во основа ќе останат непроменети	68.3	62.0	71.6	63.3	58.9	55.0	78.2	70.4
Делумно ќе се олеснат	24.6	38.0	21.3	36.7	34	45.0	14.7	29.6
Значително ќе се олеснат								
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-17.4	-38.0	-14.1	-36.7	-26.8	-45.0	-7.5	-29.6
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

21. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на населението во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали								
Делумно ќе се намали								
Во основа ќе остане непроменета	75.8	55.1	68.8	40.4	73.3	36.9	83.9	89.7
Делумно ќе се зголеми	24.2	44.9	31.3	59.6	26.8	63.1	15.9	10.3
Значително ќе се зголеми	0.1						0.3	
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	24.3	44.9	31.3	59.6	26.8	63.1	16.2	10.3
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Карактеристики на процесот на кредитирање во Вашата банка

Во следниве две табели се прикажани одговорите на банките на одделни конкретни прашања поврзани со процесот на одобрување кредити.

Кредитирање на претпријатијата*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Број на години за кои се бараат финансиски извештаи	7,2	44,2	79,5				1) помалку од две; 2) две; 3) повеќе од две; 4) останато.
Фреквентност на посети на клиентите и на потенцијалните клиенти		34,6	96,3				1) никогаш; 2) понекогаш; 3) редовно; 4) останато.
Најчеста намена на одобрените кредити	51,8	100	38,0				1) основни средства; 2) обртни средства; 3) ликвидност; 4) останато.
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	35,5	70,4		30,8			1) помалку од два; 2) два; 3) повеќе од два; 4) останато.
Достапност на кредитите без залог	16,8	74,5		40,9			1) да; 2) не; 3) само рамковните; 4) останато.
Минимален број на гаранتي	44,3					40,6	
Сооднос на приходите на гарантот и месечната отплата	9,9	12,2		59,9			1) помалку од една третина; 2) една третина; 3) повеќе од една третина; 4) останато.
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	50,5	7,7	79,2	33,3			1) да; 2) не; 3) за некои намени; 4) останато.
Кој ги одобрува кредитите до 100.000 евра?		75,6		55,3			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите од 100.000 евра до 500.000 евра?		73,0	6,3	57,9			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите над 500.000 евра?		60,4	17,1	57,1			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	1,8	47,8	50,5	1,3			1) помалку од една седмица; 2) од една до две седмици; 3) повеќе од две седмици; 4) останато.
Колкав е просечниот период за реализација на хипотекиге?		60,5	67,9	2,5	30,8		1) помалку од шест месеци; 2) од шест до дванаесет месеци; 3) од една до две години; 4) повеќе од две години; 5)

Кредитирање на населението*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Дали бројот на месеци на постојано вработување на барателот на кредит е релевантен при одобрувањето на кредит?	7.4	93.1					1-не, 2-да,
Колку месеци вообичаено треба да биде вработен барателот на кредит во постојан работен однос?	35.5	64.2		0.8			1-до шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-од 1 година до две години, 4-над две години
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	68.3	31.7					1- помалку од два, 2-два, 3- повеќе од два, 4-останато
Достапност на кредитите без залог	88.4	10.8		0.8			1-да, 2-не, 3-само рамковните кредити, 4- останато
Минимален број на жиранти	22.7					55.7	
Сооднос на приходите на жирантот и месечната отплата*	10.8	51.1	48.9				1-помалку од една третина, 2-една третина, 3-повеќе од една третина, 4- останато
Автоматизирано одобрување кредити на населението	17.0	83.0					1-да, 2-не, 3-останато
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	10.8	70.3	21.5	0.8			1-да, 2-не, 3-за некои намени, 4-останато
Кој ги одобрува кредитите во вредност поголема од 20.000 евра?	2.4	64.7		43.7			1-управниот одбор, 2- кредитниот одбор, 3- управниот и кредитниот одбор, 4-останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	30.0	61.1	23.8				1-помалку од една седмица, 2-една до две седмици, 3- повеќе од две седмици, 4- останато
Колку изнесува просечното времетраење на реализација на хипотекиите?	5.9	82.5	10.8	11.6			1-помалку од шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-една до две години, 4-повеќе од две години, 5-останато

* Некои банки одговориле со повеќе од еден одговор, а некои не одговориле на прашањата.

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

а) Промена на задолжителната резерва (јануари 2013 г.)

1. Како е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена						
Делумно е намалена						
Во основа е непроменета	93.3	98.2	98.3	79.1	84.7	84.5
Делумно е зголемена	1.8	1.8	1.8	4.7	4.8	15.5
Значително е зголемена						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	1.8	1.8	1.8	4.7	4.8	15.5
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

0.0

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е заострена						
Делумно е заострена						
Во основа е непроменета	67.8	73.8	71.8	60.3	66.3	31.6
Делумно е олеснета	27.3	26.2	28.3	23.5	23.2	68.4
Значително е олеснета						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-27.3	-26.2	-28.3	-23.5	-23.2	-68.4
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е заострен“ и „делумно е заострен“ и збирот на процентите „делумно е олеснет“ и „значително е олеснет“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали						
Делумно ќе се намали						
Во основа ќе биде непроменета	23.6	60.9	75.2	16.6	22.4	21.8
Делумно ќе се зголеми	71.5	39.1	24.9	67.2	67.1	78.2
Значително ќе се зголеми						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	71.5	39.1	24.9	67.2	67.1	78.2
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заостри						
Делумно ќе се заостри		4.3	4.5		3.4	3.3
Во основа ќе биде непроменета	31.7	63.4	77.1	28.1	30.4	40.5
Делумно ќе биде олеснета	63.4	32.3	18.5	55.7	55.7	56.2
Значително ќе биде олеснета						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-63.4	-28.0	-14.0	-55.7	-52.3	-52.9
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Измените на Одлуката за задолжителна резерва (донесени во ноември 2012 година), коишто стапија на сила од 1.01.2013 година, со коишто се овозможува намалување на основата за задолжителна резерва на банките за износот на новоодобрените кредити на нето-извозниците и на домашните производители на електрична енергија, како и за вложувањата во должнички хартии од вредност во домашна валута без валутна клаузула, издадени од споменатите претпријатија. Одлуката предвидува и целосно ослободување од издвојување задолжителна резерва за обврските на банките за издадени должнички хартии од вредност во домашна валута и оригинален рок на достасавање од најмалку две години.

6) Промена на задолжителната резерва (јули 2013 г.)

1. Какво е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена						
Делумно е намалена						
Во основа е непроменета	85.1	85.6	83.2	70.4	72.3	71.3
Делумно е зголемена	10.0	14.4	16.9	13.4	17.2	28.7
Значително е зголемена						
Непримениливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	10.0	14.4	16.9	13.4	17.2	28.7
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е заострена						
Делумно е заострена						
Во основа е непроменета	47.5	77.6	75.2	67.4	67.9	66.7
Делумно е олеснета	47.6	22.4	24.9	16.4	21.6	33.3
Значително е олеснета						
Непримениливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-47.6	-22.4	-24.9	-16.4	-21.6	-33.3
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали						
Делумно ќе се намали						
Во основа ќе биде непроменета	70	70.2	84	29.1	31.2	64.2
Делумно ќе се зголеми	19.7	24.3	10.7	47.8	51.1	28.5
Значително ќе се зголеми	5.4	5.5	5.4	6.9	7.2	7.3
Непримениливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	25.1	29.8	16.1	54.7	58.3	35.8
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заостри						
Делумно ќе се заостри						
Во основа ќе биде непроменета	29.6	67.7	81.6	26.6	33.8	77.6
Делумно ќе биде олеснета	65.5	26.8	13.1	57.2	48.5	15.1
Значително ќе биде олеснета		5.5	5.4		7.2	7.3
Непримениливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-65.5	-32.3	-18.5	-57.2	-55.7	-22.4
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

*се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва која што се донесе во јули 2013 година и со која што се намалува стапката на задолжителната резерва за обврските на банките во домашна валута од 10% на 8%, со истовремено зголемување на стапката на задолжителната резерва за обврските во странска валута од 13% на 15%. Исто така, со измените се предвидува стапка на издвојување на задолжителна резерва од 0% за обврските на банките кон нерезидентите – финансиски друштва, со договорна рочност над една година, како и за сите обврски кон нерезидентите со договорна рочност над две години. За краткорочните обврски кон нерезидентите – финансиски друштва во странска валута со договорна рочност до една година и натаму се применува стапка од 13%. Заради задржување на задолжителната резерва во денари и во евра на релативно стабилно ниво, со измените се предвидува зголемување на делот од задолжителната резерва во евра, која што се исполнува во денари од 23% на 30%.

в) Промена на задолжителната резерва (ноември 2013 г.)

1. Какво е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредит на активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена						
Делумно е намалена		2.3			0.5	
Во основа е непроменета	92.6	95.1	95	83.5	88.7	88.1
Делумно е зголемена	2.5	2.6	5.1	0.3	0.3	11.9
Значително е зголемена						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	2.5	0.3	5.1	0.3	-0.2	11.9
Број на банки коишто одговориле	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е заострена						
Делумно е заострена						
Во основа е непроменета	93.3	98.2	91.3	81.3	87.2	82.9
Делумно е олеснета	1.8	1.8	8.8	2.5	2.3	17.1
Значително е олеснета						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-1.8	-1.8	-8.8	-2.5	-2.3	-17.1
Број на банки коишто одговориле	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е заострен“ и „делумно е заострен“, и збирот на процентите „делумно е олеснет“ и „значително е олеснет“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредит на активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали						
Делумно ќе се намали						
Во основа ќе биде непроменета	45.8	82	95.8	44.5	50.5	83.7
Делумно ќе се зголеми	49.3	18	4.6	39.3	39	16.3
Значително ќе се зголеми						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	49.3	18.0	4.6	39.3	39.0	16.3
Број на банки коишто одговориле	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заостри						
Делумно ќе се заостри						
Во основа ќе биде непроменета	45.8	82	95.8	46.7	53	97
Делумно ќе биде олеснета	49.3	18	4.3	37.1	36.5	3
Значително ќе биде олеснета						
Неприменливо				10.6	10.6	
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-49.3	-18.0	-4.3	-37.1	-36.5	-3.0
Број на банки коишто одговориле	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заостри“ и „делумно ќе се заостри“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва којашто беше донесе во ноември 2013 година и со која се предвидува НБРМ да не плаќа надомест на издвоената задолжителна резерва (стапката на надомест претходно изнесуваше 1% на задолжителната резерва во денари и 0,1% на задолжителната резерва во евра). Одлуката се применува од 1. јануари 2014 година.

г) Одлука за управување со кредитниот ризик

1. Како е влијанието на донесената Одлука за управување со кредитниот ризик* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена						
Делумно е намалена	0.7	0.8	0.8	0.3	0.3	0.3
Во основа е непроменета	92.6	88.6	95	87.9	77.2	83.4
Делумно е зголемена	1.8	10.6	4.3	6.2	22.6	16.3
Значително е зголемена						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	1.1	9.8	3.5	5.9	22.3	16.0
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е заострена						
Делумно е заострена						
Во основа е непроменета	93.3	98.2	95.8	89.7	95.3	83.7
Делумно е олеснета	1.8	1.8	4.3	4.7	4.8	16.3
Значително е олеснета						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-1.8	-1.8	-4.3	-4.7	-4.8	-16.3
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е заострена“ и „делумно е заострена“, и збирот на процентите „делумно е олеснета“ и „значително е олеснета“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на оваа одлука врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали						
Делумно ќе се намали		0.8	0.8		0.3	0.3
Во основа ќе биде непроменета	89.9	86.1	92.6	88.2	73.4	45.7
Делумно ќе се зголеми	5.2	13.1	6.7	6.2	26.4	54
Значително ќе се зголеми						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	5.2	12.3	5.9	6.2	26.1	53.7
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заостри						
Делумно ќе се заостри						
Во основа ќе биде непроменета	91.2	97.7	95.3	88.2	82.4	58.3
Делумно ќе биде олеснета	3.9	2.3	4.8	6.2	17.7	41.7
Значително ќе биде олеснета						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-3.9	-2.3	-4.8	-6.2	-17.7	-41.7
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлуката за управување со кредитен ризик која што се донесе во март 2013 година од страна на НБРМ, и започна да се применува од 1.12.2013 година

д) Одлука за управување со ликвидносниот ризик

1. Какво е влијанието на измените на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена						
Делумно е намалена		2.3			0.5	
Во основа е непроменета	87.2	89.6	90.5	82.5	76.7	76.4
Делумно е зголемена	7.9	8.1	9.7	11.9	22.9	23.6
Значително е зголемена						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	7.9	5.8	9.7	11.9	22.4	23.6
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително е заострена						
Делумно е заострена						
Во основа е непроменета	79.2	83.9	81.6	80.5	85.7	73.7
Делумно е олеснета	15.9	16.1	18.5	13.9	14.4	26.3
Значително е олеснета						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-15.9	-16.1	-18.5	-13.9	-14.4	-26.3
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие измени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали						
Делумно ќе се намали						
Во основа ќе биде непроменета	31.3	67.5	65.6	59.2	53.9	52.6
Делумно ќе се зголеми	63.8	32.5	34.5	35.2	46.2	47.4
Значително ќе се зголеми						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	63.8	32.5	34.5	35.2	46.2	47.4
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата			Вкупни кредити на населението		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заостри						
Делумно ќе се заостри						
Во основа ќе биде непроменета	47.5	83.9	81.6	75.8	70.3	84.5
Делумно ќе биде олеснета	47.6	16.1	18.5	18.6	29.8	15.5
Значително ќе биде олеснета						
Неприменливо						
Вкупно	95.1	100	100	94.4	100	100
Нето-процент	-47.6	-16.1	-18.5	-18.6	-29.8	-15.5
Број на банки коишто одговорите	12	14	14	12	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките којашто се донесе во октомври 2013 година од страна на НБРМ. Со оваа одлука се намалува процентот на орочените депозити за кој се претпоставува дека ќе се одлее од банките, од 80% на 60%, а почнува да се применува од 1. декември 2013 година. Со промената ќе се ослободи повеќе простор кај банките за долгорочно кредитирање на реалниот сектор.

ѓ) Влијанието на поединечните монетарни и регулаторни мерки**

1. Во текот на 2014 година која од долунаведените мерки на НБРМ очекувате да има влијание врз промените на кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка?

(Ве молиме одговорете на прашањето така што на секоја од понудените мерки ќе и доделите вредност од 0-6, со тоа што 0=мерка што нема влијание врз Вашата кредитна политика и 6=мерка со најголемо влијание врз Вашата кредитна и каматна политика).

Мерки на НБРМ	Кредитна активност							Активна каматна стапка						
	0	1	2	3	4	5	6	0	1	2	3	4	5	6
Промената на каматната стапка на благајничките записи	1	3		3	4	1			1	2	4	3	1	1
Промената на задолжителната резерва (во јануари)	3	2	3	3	1			3	2	3	3	1		
Промената на задолжителната резерва (во јули)	3	1	3	3	1	1		2	3	3	2	1	1	
Промената на задолжителната резерва (во ноември)	5	1	3	2	1			5	1	3	2	1		
Одлуката за управување со кредитен ризик	3	3	2	4				4	2	2	4			
Измените на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик	4	2	2	1	3			4	2	2	1	3		
Измени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика*	3		5	4				3		3	6			

Резултатите се однесуваат на бројот на банки коишто одговориле на даденото прашање

* со овие измени донесени во април 2012 година, НБРМ вовеле редовни неделни репо-операции, расположливи депозити на седум дена, расположлив депозит преку ноќ, а воедно и ја намали фреквентноста на аукциите на благајничките записи на еднаш, во рамките на периодот на задолжителна резерва при истовремено ограничување на понудениот износ на благајнички записи.

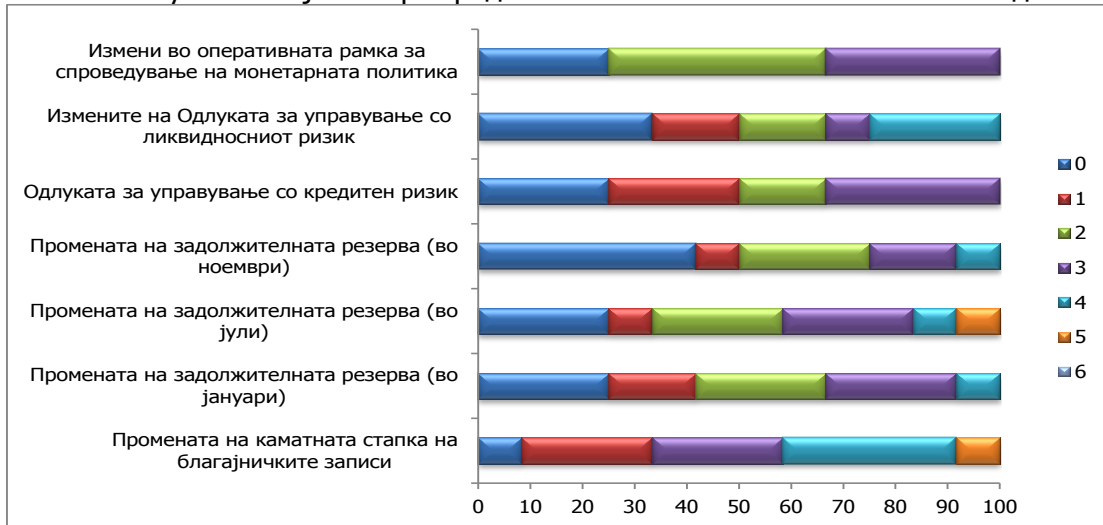
** две банки не дадоа одговор на ова прашање

Графикон 22

Распределба на одговорите на банките за влијанието на поединечните монетарни и регулаторни мерки – дополнително прашање (ѓ)

(учество на банките што избрале соодветен одговор во вкупниот број банки)

1. Очекувано влијание врз кредитната активност во текот на 2014 година

2. Очекувано влијание врз каматната политика во текот на 2014 година

